

Nr 216

Av herr andre vice talmannen von Seth m. fl., *angående användningen av totalisatormedel till premier för hästavel.*

(Lika lydande med motion nr 176 i Första kammaren)

Enligt beslut av 1960 års riksdag (rskr. 141) skall något särskilt stöd ej vidare utgå över riksstaten till den professionella trav- och galoppsporten. På sätt föreslagits i de likalydande motionerna I: 225 och II: 278 borde enligt jordbruksutskottet (utl. 1) i stället genom totalisatorutredningen eller på annat sätt prövas, hur ekonomiskt bistånd skulle kunna lämnas direkt genom utnyttjande av totalisatormedel, som ej inlevererats till statsverket. Efter att ha prövat olika alternativ härför förordade utredningen att avelspremier m. m. skulle bekostas av de tävlingsanordnande organisationerna inom ramen för deras andel av vinstavdraget. Om medlen skulle tas av organisationernas vinstandel, ansåg utredningen en viss höjning av deras andel av vinstavdraget motiverad. Genom brev den 21 april 1961 angående ändrade skalor för fördelning av vinstavdraget biträdde Kungl. Maj:t utredningens förslag i denna del.

En av olika intresseorganisationer hösten samma år gjord framställning om ökat stöd åt hästaveln och den amatörmässiga ridsporten, vilken framställning tillstyrktes av lantbruksstyrelsen, föranledde statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet att i 1962 års statsverksproposition (IX ht. s. 63 f.) erinra om förenämnda beslut angående avelspremier för trav- och galoppsporten. Han anförde härom följande.

I anslutning till det nyss anförda vill jag erinra om att lantbruksstyrelsen på grundval av uttalande av Kungl. Maj:t i brev den 21 april 1961 överenskommit med vederbörande organisationer om att varje år ett visst belopp, räknat i promille av totalisatoromsättningen, skall avsättas av trav- och galoppsällskapens andelar av vinstavdraget å omsättningen för utbetalning av avelspremier. Härigenom kommer ej oväsentliga belopp att tillgodoföras landets hästavel.

Jordbruksutskottet, som tillstyrkte vad Kungl. Maj:t föreslagit angående stödet åt hästaveln, uttalade sin tillfredsställelse med att överenskommelse träffats mellan lantbruksstyrelsen och vederbörande hästsportorganisationer om att för utbetalning av avelspremier viss avsättning ur vinstandelar skulle göras. Utskottet underströk angelägenheten av att härvid samtliga grenar inom hästaveln skulle tillgodoses i tillbörlig mån. I regleringsbrev den 13 april 1962 gav Kungl. Maj:t lantbruksstyrelsen under anslaget *Be-*
Bihang till riksdagens protokoll 1963. 4 saml. Nr 216—220

främjande av husdjursaveln m. m. för efter rättelse till kända vad jordbruksutskottet sålunda anfört.

Under hänvisning till vad riksdagen uttalat framlade Avelsföreningen för svenska varmblodiga hästen, Avelsföreningen för svenska ardennerhästen, Föreningen Nordsvenska hästen, Ridfrämjandet, Svenska lantliga ryttarföreningarnas centralförbund och Svenska ridsportens centralförbund genom skrivelse till lantbruksstyrelsen den 28 maj 1962 ett förslag, som gick ut på en förbättring av stödet åt hästaveln och amatörridsporten med anlåtande av totalisatormedlen. Behovet av ökat stöd beräknades till 490 000 kronor om året. En ökning ifrågasattes även av det överenskomna avelsstödet inom trav- och galoppsporten med tillhoppa 210 000 kronor. För genomförande av förslaget måste en ny överenskommelse träffas med de tävlingsanordnande organisationerna, som emellertid förutsattes skola erhålla kompensation för sina ökade bidrag genom en ändring av skalorna för fördelning av totalisatormedlen.

Med skrivelse den 6 augusti 1962 överlämnade lantbruksstyrelsen framställningen till Kungl. Maj:t. Lantbruksstyrelsen delade organisationernas uppfattning angående behovet av ökat statligt stöd. Styrelsen hade ej heller något att erinra mot de framlagda beräkningarna av stödbehovet. Däremot ansåg styrelsen sig ej kunna biträda förslaget i vad det avsåg stödets finansiering, icke ens under den förutsättningen att skalorna för fördelning av totalisatormedlen ändrades på sätt organisationerna föreslagit och även riksdagen förutsatt.

Lantbruksstyrelsen förordade för sin del, att stödet i stället skulle utgå av statens vinstandel, som härigenom skulle komma att minskas med ca 0,2 % av totalisatoromsättningen. I syfte att förenkla administrationen av stödet föreslog styrelsen, att det skulle få ankomma på de tre största travsällskapen att svara för bidragen. Finansieringen skulle ske på så sätt, att de från statens vinstandel skulle göra avdrag med 0,5 % av omsättningsbelopp överstigande 500 000 kronor. Ett häremot svarande belopp skulle efter varje tävlingsdag inlevereras till lantbruksstyrelsen att användas för utbetalning av avelspremier m. m.

Riksrevisionsverket, som erhöll ärendet på remiss, kunde för sin del inte finna annat än att jordbruksutskottet i sitt utlåtande 1962:1 avsett att understryka angelägenheten av att samtliga grenar inom hästaveln tillgodosågs i tillbörlig mån med anlåtande av totalisatormedlen genom en överenskommelse mellan lantbruksstyrelsen och vederbörande hästsportorganisationer. Ämbetsverket ansåg sig därför icke kunna tillstyrka lantbruksstyrelsens förslag utan föreslog, att nya förhandlingar skulle upptagas med vederbörande organisationer inom trav- och galoppsporten.

I årets statsverksproposition beröres ej föregående års riksdagsbeslut om anlåtande av totalisatormedlen för avelsfrämjande ändamål. I stället anmäles för riksdagen, att departementschefen genom Kungl. Maj:ts beslut den

28 december 1962 erhållit bemyndigande att tillkalla sakkunniga för översyn av statens stödåtgärder beträffande hästaveln och amatörridsporten samt därmed sammanhängande frågor. De sakunniga skall emellertid samtidigt företa en förnyad utredning angående statens hingstdepå och stuteri i Flyinge. Detta sammanhänger med att den nyligen avslutade flyingeutredningen ansett frågan om eventuell avveckling eller förändrad inriktning av depåns verksamhet böra prövas på nytt om tre till fem år. Avsikten är således att på en gång pröva denna fråga och frågan om statens stödåtgärder på hästavelns och ridsportens område.

För kallblodsavelns organisationer måste det anses anmärkningsvärt, att det ökade stödet åt hästaveln, som riksdagen redan tagit ställning till, sammankopplas med den nya, mera långsiktiga flyingeutredningen. Det är så mycket mera anmärkningsvärt som det från olika håll vid upprepade tillfällen under de senaste åren framhållits, hurusom bristen på kallblodshästar, framför allt i Norrland, vid en eventuell avstängning från drivmedels-tillförsel måste få synnerligen allvarliga konsekvenser för vårt totalförsvaret. Det framgår också med all tydlighet av det remissvar, som överbefälhavaren avgivit över flyingeutredningen. Han anför följande om totalförsvarets och krigsmaktens behov av hästar.

Det är även av väsentlig betydelse, att näringslivets och totalförsvarets behov av draghästar under beredskap och krig beaktas. I ett avspärrningsläge kommer inom jord- och skogsbruket draghästens betydelse att ökas på grund av brist på såväl drivmedel som traktorer.

Krigsmakten har även i fortsättningen under beredskap och krig ett stort behov av draghästar. Behovet av dessa tillgodoses till 90 % genom uttagning. Härigenom kommer hästar att undandras näringslivet, när behovet av dessa är störst. I Västerbottens och Norrbottens län har praktiskt taget *varje* enligt uttagningsförordningen uttagbar och vid besiktning *godkänd häst blivit uttagen och krigsplacerad vid arméförband*.

Överbefälhavaren finner det också synnerligen angeläget att åtgärder f. n. ej vidtages som begränsar möjligheterna och minskar intresset för avel av varmblodiga hästar inom landet. Krigsmakten har således fram t. o. m. 1965 ett stort behov av varmblodiga hästar i händelse av beredskap och krig. Behovet efter 1965 kan ej nu fastställas.

Den rådande bristen på lämpliga skogs- och armehästar, framför allt i Norrland, motiverar omedelbara stödåtgärder. I annat fall kommer med all säkerhet den allvarliga bristen på hästar att ytterligare öka. Vad riksdagen uttalat och Kungl. Maj:t i förenämnda regleringsbrev tillkännagivit angående ökat stöd åt hästaveln måste därför förverkligas utan dröjsmål.

Med hänvisning till vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte, i överensstämmelse med 1962 års riksdagsbeslut i avvaktan på den nu igångsatta utredningen, anhålla, att åtgärder omedelbart vidtages i syfte att möjliggöra utbetalande av avelspremier

med anlitande av totalisatormedlen inom samtliga grenar av hästaveln i den utsträckning, som hästavelsorganisationerna föreslagit och lantbruksstyrelsen tillstyrkt.

Stockholm den 23 januari 1963

T. G. von Seth

Olof Persson

Manne Ståhl

Jan-Ivan Nilsson
